

הכונס פרק ששי בבא קמא

ס.

עין משפט
נר מצוה

נב א מיי פ"ד מהל' מקי
ממון הלכה ז ועין
בהשגות וזמ"מ סמך עשין
סו טו"ש"ע ח"מ סימן תיח
סעיף ט ועין שם בהג"ה
ובכ"ז:
ב רב אלפס במקומו ועוד
בכ"ז פ"ד דף קס"ו:
ג ג ד מ"י שם הל' ח
טו"ש"ע שם סעיף ב:

לעני רש"י

פלי"א [פיל"א]. יעה.

מוסף רש"י

סלחא. ע"ס קטנים
דקיס, דה"ל וד"ל פושע
הוא (דע"ל בב). דמלאכת
מחשבת אסרה תורה.
נשכמה פרשת שבת
למלאכת המשכן בויקרא
והתם מלאכת מחשבת
כתיב (ב"צ"ה ג'). שהעשה
אומה מתכין למלאכה
גמורה אלא שגם בשבת או
סבור שמלאכה זו מותרת
(וב"ח"ס טו). וכע"ז חגיגה
(י'). שחשך לעשות זאת
(סנהדרין טו). שחשך
ונתכין למלאכה זו ענמה
(ברכות טו).

ל"בה ולביתה הרוח אם יש בליביו כדי ללבוש חייב ואם לאו
פשוט. בשאין ברוח צפני ענמו כדי ללבוש מיירי דלי
צ"ש צו כדי ללבוש אפילו כשיש בליביו המלצה כדי ללבוש למה
יתחייב דלכלא איהו נמי היה הולך ומזיק אלא ודאי בשאין ברוח
כדי ללבוש מיירי ולכן כשיש בליביו
הכל דהוה ליה כמו זה יכול זה אינו
יכול דחשיב אינו יכול מסייע שאין צו
ממש בפרק המלניע (שבת ד' ג. וס"ט)
ואם אין בליביו כדי ללבוש אע"פ
שגם ברוח אין כדי ללבוש פטור
ללא מתייבז משום אשז אלא אם כן
עשה כל כך צפני ענמו צלל סיוע
הרוח או דבר אחר שיוכל להזיק
ברוח מנזיה אחר גמר המעשה שלו
דכי משמע המזעיר את הצערה
שצפני ענמו עשה את הצערה שיוכל
להזיק ברוח מנזיה ולכן כאל פטור
דלכלא ליביו לא היתה יכולה להזיק
והליביו דהיינו גמר עשייתה לא עשה
המלצה צפני ענמו ופרק אומי פטור
ליהו כשעושה הליביו ע"י סיוע הרוח
כאילו עשה צפני ענמו כמו לענין
שבת דחשיב וזיה ורוח מסייעתו
כעושה צפני ענמו ומשני אב"י הכא
במאי עסקין כגון שליבה מזד אחד
שצנעין זה אין דרך הרוח לסייעו
ולכן יתמרי נשכמיי צליביו
הרוח פטור דלא הוה ליה לאסוקי
אדעתיה שיטטרף ליביו הרוח עס
ליביו דלא שכיט שיטטרפו ולא הו"ל
להזיק בכך יותר מברוח שאין מנזיה
כך פרי"ו ועוד יש לפרש כגון שליבה
מזד אחד שאין בליביו ללבוש כל
המדורה ולא ברוח אלא זד אחד
דמדורה ליה הוה ולד אחר ליה
הרוח ואם לא היתה המדורה מתלצה
כי אם מזד אחד היה הולך וכזה
מחמת שהוא מועט ומחמת שהאש
מתחברות יחד מתגדלת האש ומזקת
ולא דמי השתא לזורה ורוח מסייעתו
דמה שליבה לא סייע הרוח כלום:
ר"ב אמר בגין שליבה ברוח מצויה
ולביתה הרוח ברוח שאין
מצויה. וה"פ אם יש בליביו כדי
ללבוש עס רוח מנזיה חייב דחשיב
כאילו עושה הכל צפני ענמו ואם
לאו שאין בליביו צדדי רוח מנזיה
כדי ללבוש אלא ע"י רוח שאין מנזיה
ססייעתו נעשה המלצה פטור דברוח
שאינה מנזיה לא הוה ליה לאסוקי
אדעתיה: **ר"ב** יזרא אמר כגון
דצמרה צמור. לא נפח צלור כעין
נשיצת הרוח אלא חוס הצל פיו
הוציא על האור ללבוש והכי קאמר

סלחא. ע"ס דקיס: ניצה. כשאלס
יואל: ליהויו כוורס. דחייב משום מלאכה בשבת אע"פ שהרוח
מסייעתו כשהוא מנזיה התצוה ברוח שקורין פלי"א: מזד אחד.
ללא אהני איהו: כגון שליבה ברוח
היתה הרוח נושטת בצוקה ולא היה
מנזיר בן זכאמה רוח שאינה מנזיה
ולבנתו דמילתא דלא סליק אדעתא
הוא. אכל זורה לענין שבת סגי לה
ברוח מנזיה ולהכי איכיון: זמרה
זמורי. לשון אישתא זמירתא
(שבת דף סו). חמימות. כלומר שלא
נפח ממש אלא נשימה כדרך המחמם
נשימתו את ידיו דליו זה ליביו כלל:
מלאכה מחשבת. נתקיימה מחשבתו
דניחא ליה ברוח מסייעתו: **ביתני**
או עפר. לחכה נירו ונתקלקל:
גמ' דשניה אש גנייה. אין צני
אלס מזהרין כהן דלכך עומדין
הלך איכא למימר זה פשע: אכל
גדיש נו'. דליכא למימר אנוס היה:
ונל"ן. פלוגתא דרבי יהודה בנאי
פירקא (ד' ס"א): כל צעלי קומה.
אף צעלי חיים ואילנות: נירו.
חרישה שלא מורע. סכסוך שייך
לצניס לחכה צשאר דברים: הוס
אמינא מה שצדקה. תצוה קאמר
קרא ולא קרקע ממש להכי כתב
קמה דהיל דהשתא אחרני שדה
לגופה של קרקע: הכי גרסינן
כולי האי נמי לאין דומין. כלומר
להצל חשודים הלדיקים שקודמים
לפורענות: **טינוסא הוא**. שלא ירלו
צדקה העמידה לצל דכתיב נו':
צני

כתב רחמנא גדיש הוה אמינא גדיש חייב רחמנא משום דהפסד מרובה הוא
אבל קוצים דהפסד מועט אימא לא קמה למה לי מה קמה בגלוי אף כל
בגלוי ולר' יהודה דמחייב אנוקי שמון באש קמה למה לי לרבות כל בעלי
קומה ורבנן לרבות כל בעלי קומה מנא להו נפקא להו מאו הקמה ורבי
יהודה * או מיבעי ליה לחלק ורבנן לחלק מנא להו נפקא להו מאו השדה
ורבי יהודה * אידי דכתב רחמנא או הקמה כתב או השדה שדה למה לי
לאותוי ילחכה נירו וסכסכה אבניו ולכתוב רחמנא שדה ולא בעי הנך
צריכא דאי כתב רחמנא שדה הוה אמינא מה שבשדה אין מידי אחרניא לא
קמ"ל אר"ש בר נחמני א"ר יונתן אין פורענות באה לעולם אלא בזמן שהרשעים
בעולם ואינה מתחלת אלא מן הצדיקים תחלה שנאמר כי תצא אש ומצאה
קוצים אימתי אש יוצאה בזמן שקוצים מצוין לה ואינה מתחלת אלא מן
הצדיקים תחלה שנאמר ונאכל גדיש ואכל גדיש לא נאמר אלא ונאכל
גדיש שנאכל גדיש כבר: תאני רב יוסף מאי דכתיב ואתם לא תצאו
איש מפתח ביתו עד בקר כיון שניתן רשות למשחית אינו מבחין בין צדיקים
לרשעים ולא עוד אלא שמתחיל מן הצדיקים תחלה שנאמר והכרתיו ממך
צדיק ורשע בכי רב יוסף כולי האי נמי לאין דומין א"ל אב"י טיבותא
הוא לגבייהו דכתיב * כי מפני הרעה נאסף הצדיק אמר רב יהודה אמר רב
לעולם

אם יש בליביו צפני ענמו כדי ללבוש חייב ואם לאו פטור אע"פ שצפני הרוח מלצה דלא הוה ליה לאסוקי אדעתיה שחטטרף
נשיצת הרוח לזימור שלו ויסתיע על ידה ללבוש דלא שכיט שחטטרף נשיצת הרוח עס הצימור חס והרוח קר:
זה אע"פ ששניה מזד אחד כי הצימור חס והרוח קר:
רב אשי אמר כי אמרינן זורה ורוח מסייעתו הני מילי דענין שבת דמלאכת מחשבת
המסייעתו הוי מלאכת מחשבת ולהכי חייב בגרמת זרייה זו אכל עושה מעשה של זרייה צפני ענמו לא אקרי * (זורה) לכן
הכל לא מקרי מצעיר אלא גורס והתורה לא חייבה אלא מצעיר ולא הגורס * (אלא) הצערה ע"י רוח המסייעתו ולהכי חשיבה הא גרמא
לענין האש ככל שאר גרמות דק"ל גרמא צמקין פטור ומר בר רב אשי דפריך גבי רקתא צלל יחפור (ב"ב דף קו. וס"ט) מאי שנא
מזורה ורוח מסייעתו מני סבר כרז אשי דהכל דהתם לענין חיוב הרחקה חשיב גירי דליה ולריך להרחיק ואפי' * (ר' יוסי) כמו הרחקה
סולס מהשוכן חשיב גירי דליה לענין הרחקה אע"ג דלא חשיב ליה התם אלא גרמא דפטור מתשלומין מ"מ אסור ולריך להרחיק וגם
היוצא מתחת הפטיש דחשיב מזיק משום דניחא ליה דחיל ומכה צמח כל כך שאחר גמר כמו חיק ברוח מנזיה אלא משיני צלל יחפור
ולא רזה להעמיד שמכה כל כך צמח עד שמוק צמח אדס לצדו צלל רוח דאס כן לא הוה מני לה גבי נוקין דלא אלא גבי נוקין דאדס:
והבא גרמא בנזקין. מתוך כך נראה דאס שנים בציאו ע"ס ואור וליבו שניהם ואין בכל אחד כדי ללבוש פטור ומימיה דאס:
לרבות כ' בעלי קומה. צקונטרס פירש כל צ"ח אכל צירושלמי משמע דמריי אילנות וכל דבר המחזור והכי איתא התם אי מה
הגדיש מיוחד שהוא תלוש מן הקרקע אף כל שהוא תלוש מן הקרקע ח"ל או הקמה:

(א) [ב"ב טו. כ. ג] ונל"ל טו:
ב"ב טו. כ. ג: מנינה: סנהדרין
ס: כריתות מ. כריתות
י: ג. ונל"ל ה: לקמן
ס"א: (ד) ונל"ל נה. וס
נמנן, (ס) ד"ה אומר,
(ו) ר"מ מ"ז, (ז) ש"ל מ"ז,
(ח) ד"ה וקל"א, (ט) נ"ל לר'
יוסי יעב"ז,

תורה אור השלם

1. וקרא מלאך יי אלו
בלבת אש מתוך הסנה
וקרא וזהו הסנה בער
באש ודסנה איננו אכל:
שמות ג ב
בזא נב שפתיים
שלום שלום לךחוק
ולקרב אמר יי
ורפאתיו: ישעיהו יט יט
3. כי תצא אש ומצאה
קוצים ונאכל גדיש או
הקמה או השדה שדה
ישלם המבעיר את
הבערה: שמות כב ה
4. ולקחם אגדת אזהב
וטבלתם בדם אשר בסף
והצגתם אל המשקוף
ואל שתי המזוזות מן
הדם אשר בסף ואתם
לא תצאו איש מפתח
ביתו עד בקר:
שמות יב כב
5. ואמרת לאדמת
ישראל כה אמר יי ונגני
אליו ודוצאתי ורבי
מתערה ודכרתי ממך
צדיק ורשע:
תחזקאל כ ח
6. הצדיק אבד ואין איש
שם על לב ואנשי חסד
אנאפים באין מבין כי
מפני קרעה נאסף
ישעיהו נו א
הצדיק:

גליון הש"ס

גמ' או מיבעי ליה לחלק.
עין חולין פו ע"פ מ"ס
ד"ה לחלק ור"ע:

רבינו חננאל

סלחא או שראגא דההוא
וראי מעשה דרדיה קא
גרמי וקיימא לן דהכי ואנן
על גב דריש לקיש
משמיה דחזקיה דהוא
רביה דר' יוחנן מליג עליה
כיון דבהדיא לא לאשכחן
פלוגתייהו לא דחנין לר'
יוחנן. [בא] אחד וניבה
המנבה חייב מאן דתאני
לינבה לא מישתבש
דכתיב בלבת אש ומאן
דתאני ניבה לא משתבש
דכתי' בורא נב ש[פתיס].
תרווייהו חדא טעמא
נינח... [ובתה הרוח כולן
פטורין. ת"ר] ליבה
[ולבתה הרוח אם יש
בלבתו] כדי ללבוש
חייב ואם לאו פטור...
[בא דהו. פי' נוצא, עצים
יבשים, סלחא, עצים
קטנים, שראג, נר, ר' יורא
אמר דצמרא צמורי. פי'
חממא חמומי שלא נשך
בשפתיו אלא פער פיו
ונשך מן הגרין ודחינו רוח
חם לפיכך אינו דומה
לזורה ורוח מסייעתו. פ"א
שלא היה מלבה בכל כחו
אלא מנשב ע"י האור,
ולביתו הרוח.